

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . Lir 800
Letna naročnina . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto IX. - Štev. 22

Gorica - četrtek 30. maja 1957 - Trst

Posamezna številka L. 30

DVA KARDINALA

V preteklih treh tednih je svetovno časopisje veliko pisalo o kardinalu Višinskem. Najprej so njegovo obisk v Rimu napovedovali, nato so kardinala spremljali na njegovi poti in končno so poročali o njegovem bivanju v Rimu precej na dolgo in široko. Za kardinala Višinskega se je zanimalo tudi časopisje, ki sicer ne poroča rado o življenju katol. Cerkve. Zlasti pa se je za poljskega primasa zanimal en del komunističnega časopisja, namreč titovsko usmerjeni, če ga smemo tako imenovati. Da je obisk kardinala Višinskega zbudil toliko pozornosti v svetu, moramo pripisovati dvema dejstvom: prvič dejstvu, da je bil prej več let zaprt in preganjan; drugič pa dejstvu, da je po izpustitvi na svobodo dosegel s poljskim komunističnim prvakom Gomulko nekaj »modus vivendi« med katol. Cerkvijo na Poljskem ter med tamkajšnjim režimom. »Modus vivendi« pomeni tiho sožitje, ki ga skleneta dva, ki sicer drug drugega uradno ne priznavata, vendar vesta, da morata skupaj živeti in da je zato najbolje za oba, če odpravita bojno stanje med sabo. To je dosegel kardinal Višinski skupaj s poljskim episkopatom za katol. Cerkve v svoji državi. Dejstva govore:

Pred Gomulko je bilo večje število škofov zaprtih, nekateri so bili obsojeni na dolge zaporne kazni. Mnogi duhovniki, redovniki, redovnice so bili prav tako po zaporih. V šolah je bil prepovedan pouk krščanske nauka, katol. časopisje je bilo ali prepovedano ali pa pod strogo kontrolo režima; ta slednji je na vso moč podpiral gibanje »Pax« nekaterih odpadlih duhovnikov in laikov, ki so sodelovali z režimom, čeprav jih je Cerkve obsodila. Tako in podobna dejstva so vladala na Poljskem pred dogovorom Višinski-Gomulka.

Ko je prišel na oblast Gomulka, je takoj izpustil kardinala Višinskega in ostale škofove. Uvedli so novo sodno preiskavo in priznali, da so bili škofove po nedolžnem obsojeni. Po tem prvem koraku, ki ga je storila vlada na svojo odgovornost, je prišlo do mirnega sožitja med katol. Cerkvijo in režimom, tako da so pri letošnjih volitvah v mesecu januarju tudi katoličani glasovali za vladno listo in to na poziv samega poljskega episkopata.

V zapadnem svetu smo bili iznenadeni nad takim razvojem dejstev. Iznenadil nas je Gomulka, ki je izpustil škofove in priznal njih nedolžnost ter prvi pokazal željo, popraviti nekatere krivice storjene Cerkvi. Iznenadil nas je poljski episkopat, ki je nato podprl Gomulko.

Vendar, če stvari gledamo nepristransko, ni to nobeno priznanje Cerkve komunizmu, kot hočejo nekateri prikazati. Poljski komunistični režim sam je prvi priznal svoj pogrešek in krivico ter jo vsaj deloma popravil. V takem ozračju Cerkve ni mogla ostati gluha in nepristopna; da reši sebe in poljski narod hujšega, je pristala na dogovor, potem ko je dobila potrebne garancije zase in za svoje božje poslanstvo. S tem je Cerkve samo pokazala, da se ne bori zaradi boja, temveč za obrambo svojih pravic in pravic vernikov zoper nasilje in zlo. Če ji njene osnovne pravice in svoboščine garantirajo, je pripravljena na sožitje s katerim koli režimom, tudi s komunističnim, vendar ne kot sužnja ali dekla, temveč kot po božje pravni uredbi suverena družba. Ni pa dogovor Višinski-Gomulka priznanje komunizmu, ker tako priznanje ni mogoče po samem notranjem nasprotju, kajti komuni-

stični nauk je zmoten v pre mnogih svojih trditvah, zato ga Cerkve nikoli ne more priznati.

Tako je po našem mnenju pravilno ocenjevanje poljskih cerkvenih razmer in ne kot ga hočejo prikazati titovsko usmerjeni listi. Iz njih pisanja in izrednega zanimanja za kardinala Višinskega bi človek sklepal, da bi tudi kje drugje radi dosegli enako ureditev. Toda naj ne pozabimo: ob kardinalu Višinskem je stala senca kardinala Alojzija Stepinca. Več let sta delila enako usodo; oba po nedolžnem obsojena in zaprta, oba v zaporu povzdignjena v kardinalsko čast, oba nesporna duhovna voditelja svojega ljudstva. Toda lani se je njuna pot začela razlikovati. Višinski je dosegel svobodo in sedaj je smel obiskati svetega očeta, da mu je ta osebno položil kardinalski klobuk na glavo. Stepina pa še vedno živetari v Krašiču pod strogim policijskim nadzorstvom. Zakaj ta razlika? Ne-

kateri pravijo, da hodi Gomulka po Titovih potih. Toda reči bi morali, da je Gomulka Tita prehitel, kajti kardinala Višinskega obisk v Vatikanu glasno kliče tudi Tito in jugoslovanskim mogotcem, da se časi spreminjajo in da je treba hiteti, če nočejo, da jih pretečejo. Če je do sedaj Tito rad trdil, da je Vatikan, da je katol. Cerkve, ki noče pomiritve, ima sedaj na Poljskem zgled, da se Cerkve nikoli ne izmika pomiritvi, če le gre za pomiritev in sožitje in ne za njeno suženjstvo. Če bo pa Tito še naprej odlašal z izpustitvijo kardinala Stepinca, potem bo to zopet samo nov dokaz, da Tito ne gre za pomiritev s katol. Cerkvijo, temveč za njeno usuzjenje in uničenje. Potem pa tudi ve, da pomiritve ne bo imel. Naj ne pozabi na junijski dogodek v Poznanju in na oktobrske v Budimpešti. Tudi jugoslovansko ljudstvo se utegne dvigniti za svojo duhovno in versko svobodo.

Za železno zaveso

Po izjavah jugoslovanskih političnih krogov se odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo izboljšujejo. Obe strani težita za tem, da najdeta način sožitja in nenaspadanja med obema vrstama komunizma. Sovjetska zveza ne želi spraviiti Jugoslavije v svoj blok. Jugoslavija pa naj gleda, da ne bo titovstvo poglajlo svojih korenin v sovjetskih podložniških državah. Jugoslaviji je tako stališče dobrodošlo, saj bo tako lahko taktizirala med obema blokoma.

Tito sam je izjavil, da je Jugoslavija sedaj pripravljena na sodelovanje, a Sovjetska zveza naj zapove drugim, da prenehajo z napadi na Jugoslavijo. Znak, da se razmere med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo zares izboljšujejo, je videti tudi v tem, da so sedaj padle ovire za obisk jugoslovanskega obrambnega ministra gen. Gošnjaka v Moskvi. Poleg tega so že napovedali obisk češkoslovaške delegacije v Jugoslaviji. Prihodnji mesec junij bosta namreč obiskala Beograd češkoslovaški ministrski predsednik Viljem Široki in zunanji minister, poleg drugih delegatov. To bo prvi uradni obisk iz satelitskih držav v Jugoslaviji po madžarski revoluciji lani oktobra meseca. Prav tako so dosegli sporazum o obisku, ki ga bo kitajski ministrski predsednik in zunanji minister napravil v bližnji prihodnosti v Jugoslaviji. Končno vedo povedati, da namerava Tito na obiske, in sicer v Libanon.

Pomlad se bo torej zaključila v Beogradu z veliko zunanje politično delavnostjo.

Gospodarske težave na Poljskem

Na Poljskem se iz dneva v dan slabša gospodarski položaj. Slabo stanje je priznal tudi sam Gomulka, ki toži, kako težko je popravljati napake preteklosti, ki jih je zakrivila stalinovsko usmerjena poljska vlada.

V času, ko je bila Poljska popolni satelit Sovjetske zveze, je bilo preveč načrtovanja, blazno ustanavljanje novih tovarn, podržavljanje obrti, pretirano izkoriščanje rudnikov, kolektivizacija kmetijstva in mnogo podobnega, kar je spravilo državno gospodarstvo na rob propada, ljudstvo pa v nepopisno bedo in na rob upornosti. Ko so se pred leti začeli prvi upori v Poznanju, je morala Moskva popustiti in dati Varšavi več svobode. Toda poljska pot v socializem je še dolga. Poljski kmet nima dovolj živine, niti semen in gnojil. Tovarne so brez

zadostnih surovin in so delavci zato brezposelni. Stavke, ki se znova pojavljajo, utegnejo zgubiti zaupanje v novo vlado Gomulke in priritati obupance do nove revolucije.

Gomulka se dobro zaveda, da Poljska pričakuje ozdravitev lastnega gospodarstva. Zaveda pa se dobro, da se Poljska z lastnimi silami ne more postaviti na sigurna tla. Zato se je obrnil za nujno pomoč na ZDA. Kaj naj sedaj napravi zapadni svet? Ali naj Poljski odredi pomoč, ker tam vladajo komunisti, ker je Poljska član varšavskega pakta? Pred temi vprašanji stoji Poljska in zapadni svet.

Kaj je sklenila „mešana komisija“?

Ko se je podpisal londonski sporazum, so določili, da bo za izvedbo tega sporazuma skrbela posebna italijansko-jugoslovanska mešana komisija, ki se bo sestajala dvakrat v letu izmenoma v Rimu in Beogradu. Pretekli teden se je vršila v Rimu prva taka seja. Povzročila je precej pozornosti, bojazni in praznih upov. Italijanske nacionalistične organizacije so dvignile svoj glas in pošiljale pozive vladi, naj se ne prenaagla, češ da se italijanski manjšini v Istri ne da več pomagati, ker se je skoraj vsa izselila. Slovenci pa po mnenju teh nacionalistov itak uživajo v Trstu preveč pravic.

Pretekli četrtek je ta komisija zaključila svoje prvo zasedanje. Vnovič se namerava sestati v oktobru v Beogradu. V Rimu so sestavljali menda samo pravilnik, kako bo v bodoče poslovala ta komisija, kdo se bo mogel nanjo obrniti in kakšen bo postopek za morebitne pritožbe. Izdati imajo menda točna navodila za široko javnost, kako se bodo mogle zatekati k tej komisiji manjšine v Trstu in Istri. Seveda na tem prvem zasedanju ni bilo brez napitnic in izjav o pristranskih odnosih med obema sosednjima državama in o načrtih, kako bi se ti odnosi še izboljšali.

Društvo »Pravnika«, v katerem so slovenski tržaški odvetniki, je poslalo načelniku italijanskih in jugoslovanskih članov te komisije zelo stvarno petico, naj bi manjšinski statut postal v obeh državah državni zakon.

Res je nerazumljivo, kako da manjšinskega statuta še niso uzakonili. Verjetno čakajo, da se prej manjšine reducirajo na minimum. Saj se tudi beneškim Slovincem enako godi. Leta 1866 so jim obljubili vse pravice. Naši krvni bratje čakajo ondi že več kot 90 let, da se obljube izpolnijo. Verjetno se s tem odlašajo z namenom, da medtem Slovenci izgubijo svojo narodno zavest.

V svobodnem svetu

Odločilni dnevi za Zolijevo vlado

Adone Zoli, ki je pretekli teden sestavil novo vlado iz samih demokratiziranih, je ta teden prebil v posvetovanju z ministri za sestavo vladnega programa. V ponedeljek je bila zaključna seja v ta namen. Nato je določeno, da se Zoli predstavi parlamentu. Kako ga bo parlament sprejel, je pa še vedno negotovo. Možno je, da bo Zolija podprla skrajna desnica, ker se boji novih volitev in ker ne mara, da bi znova prišlo do vlade treh, oziroma štirih strank. Možno je pa tudi, da bodo celo nekateri demokratizirani glasovali proti Zoliju, če ne bodo soglasni z njegovim programom, in da bo zato Zoli dobil že pri prvem glasovanju nezaupnico. Vsaka napoved o izidu glasovanja je zato preuranjena in je treba počakati dogodkov.

Vladna kriza v Franciji

Rimski vladni krizi je takoj sledila vladna kriza v Franciji. Francoska vlada sicer ni dobila nezaupnice, a je ostala v manjšini. Predsednik vlade Mollet pa je kljub temu podal ostavko. Pogajanja o sestavi nove vlade kar ne morejo iz zagate. Republiški predsednik je sedaj poklical na posvetovanje bivšega ministrskega predsednika Plevana, naj on skuša iz razgovorov z raznimi političnimi predstavniki ugotoviti, kako bi sestavili novo vlado. Nova vlada stoji pred tremi težkimi nalogami: ureditev finančnega stanja, alžirsko vprašanje in odobritev pogodbe o Skupnem evropskem tržišču in Evratomu.

Predsednik republike Coty, ki bi moral biti 2. junija na obisku v Washingtonu, je sedaj moral obisk v ZDA odložiti. To daje slutiti, da bo francoska vladna kriza še dolga. Kdo bo sposoben sestaviti novo francosko vlado? Oči mnogih so uprte v Plevana, ki bi bil sposoben dobiti primerno posojilo, ki ga Francija nujno potrebuje. Toda kdorkoli bo sestavil novo vlado, bo postavljen pred rešitev gornjih treh vprašanj.

Ameriški načrt za razorožitev

Težave, ki jih ima razorožitveni pododbor, ki že dalj časa zaseda v Londonu, se niso prav nič zmanjšale. Zastopniki vodilnih sil so se podali domov po nova navodila. Medtem pa je Amerika podala nov neuraden načrt, kako doseči toliko zaželeno razorožitev. Novi načrt obsega tri točke:

- a) Zaloge konvencionalnega orožja naj se spravijo v skladišča pod mednarodnim nadzorstvom.
- b) Postavi naj se obojestransko letalsko nadzorstvo na določenem prostoru, ki naj se pozneje polagoma razširi.
- c) Pripraviti način za nadzorstvo nad atomsko tekmo med državami, ki že imajo atomsko orožje. Države pa, ki še atomskega orožja nimajo, naj bi ga sploh ne začele izdelovati.

Na ta način bi monopol nad atomskim orožjem ostal v lasti Združenih držav, Sovjetske zveze in Velike Britanije. To naj bi bila glavna načela, ki jih je dobil ameriški zastopnik za pogajanja v Londonu. Kake predloge bo prinesel sovjetski zastopnik, pa še ni znano.

Adenauer v Washingtonu

Te dni je na obisku v Združenih državah nemški kancler Adenauer. Mnogi sodijo, da je to kanclerjevo potovanje začetek predvolilne kampanje. V jeseni bodo namreč v Zapadni Nemčiji volitve. Volilni boj se ne bo vršil le okoli notranje političnih vprašanj, ampak zlasti okoli zunanje političnih zadev. V notranji politiki ni dvoma, da so v Zapadni Nemčiji zadovoljni z Adenauerjevo politiko; težje pa je vprašanje zunanje politike. In tu bo boj težji, saj bo odločitve na volitvah odvisna bodočnost Zapadne Nemčije.

Ameriški zunanji minister je dal Adenauerju zagotovilo, da Amerika ne bo sprejela nikakega sporazuma, ki bi slonel na razdelitvi Nemčije. Adenauerju pa to zagotovilo ni dovolj. Adenauerjeva zahteva sloni na tem, da se vprašanje razorožitve ne sme za nobeno ceno reševati ločeno od nemškega vprašanja. Ta zahteva ima svojo utemeljitev v tem, da Sovjeti ne marajo opustiti svojega vojaškega nadzorstva nad upornimi podložniškimi državami, med katere spada tudi Vzhodna Nemčija.

Demonstracije na Formozi

Z Daljnega Vzhoda ni bilo že dalj časa nobenih vznemirljivih novic. Kar nenadoma pa se je tudi tam položaj nekoliko razgibal. V Tajpehu, glavnem mestu Formoze, so preteklo soboto nenadoma izbruhnile hude demonstracije zoper Amerikance. Kakih trideset tisoč demonstrantov je napadlo ameriško veleposlanstvo in ga opustošilo. Človeških žrtev menda ni bilo, pač pa je bilo več ranjenih. Vzrok za to nenadno demonstracijo je bila oprostitve nekega ameriškega podčastnika, ki je letos v marcu ustrelil kitajskega domačina. Ker je sodišče ameriškega vojaka opustilo, je to izzvalo hudo ljudsko nevoljo, ki se je izprevrnila v demonstracijo. Zdi se, da je bil to le zunanji povod in da ima nevolja zoper Amerikance globlje korenine med domačini na Formozi. General Čangkajšek je odslavlil poveljnika policijskih sil in vojaškega komandanta v Tajpehu, češ da nista znala preprečiti demonstracije. Možno je, da bo vso zadevo izrabila pekinška komunistična vlada za novo ofenzivo zoper nacionalistični režim na Formozi.

»STALINA« POSTAVILJAO POKONCI

Patrioti so med revolucijo podrli Stalinov kip v Budimpešti. Kadar pa ga bo rešil ponižanja in bo poskrbel, da bo kip spet na prvotnem mestu do 15. decembra.

ITAL. MINISTRSKI PREDSEDNIK

Senator Adone Zoli je 89. italijanski ministrski predsednik in 17. po padcu fašizma. Njegovo je 43. ime na seznamu, ki ga je otvoril v marcu-juliju 1848 Cesare Balbo. V tem seznamu sta najpogostejši imeni Depretis in De Gasperi, ki sta vsak predsedovala osmim različnim vladam. Sledijo jim Giolitti in Di Rubini s petimi predsedništvji in Crispi s štirimi.

VAL VROČINE V MEHIKI

V severni Mehiki je vročina dosegla 41 stopinj v senci. Mesto Monterre, ki šteje 300.000 prebivalcev, je brez vode, ker so se vsi izvirji posušili. Med prebivalstvom so se pojavile nalezljive bolezni. Zlasti so prizadeti otroci. Nad 300 so jih sprejeli v bolnišnico, izmed katerih jih je umrlo že okrog 20. Posebno se je razširila otroška paraliza. V zadnjih dneh je za to strašno boleznijo obolelo okrog 100 otrok.

NAŠ TEDEN V CERKVI

2. 6. nedelja po Vnebohodu: sv. Marcolin.
3. 6. ponedeljek: sv. Pavla, d. m.
4. 6. torek: sv. Kvirin, šk., m.
5. 6. sredo: sv. Julijan, m.
6. 6. četrtek: sv. Norbert, šk.
7. 6. petek, prvi, sv. Robert, o.
8. 6. sobota: sv. Medard, šk.

SV. NORBERT († 1134). Spočetka je živel zelo posvetno in razkošno. Leta 1115 se je popolnoma spremenil. Ko je namreč jezdil na konju, ga je zalotila nevihta.

strela je udarila blizu njega, konj, prestrašen, ga je vrgel s sedla. Kot nekdanji Savel je zaslísl glas, naj se spreobrne. Glas milosti je obrodil odličan sad. Norbert je prodal vse imetje, dal v dobre namene in začel krepkosti živeti. Postal je duhovnik, škof, ustanovil je red premonstratski, čigar naloga je predvsem spreobračati grešnike s pridigovanjem. Kdor je iz Boga, božjo besedo poslušal. Dandanes je polno nesreč — z motorji, avtomobili, letali. Sami opomni: bodite pripravljeni za večnost. Svet mine.

IZ SV. EVANGELIJA

Eisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar pride Tolažnik, ki vam ga bom jaz poslal od Očeta, bo on pričeval o meni. Pa tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni. To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da Boga služi. In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene. A to sem vam rekel, da se boste, ko pride ura za to, spominjali, da sem vam jaz povedal.«

Navedeni evangelij pove sledeče: da je Zveličar pred svojim odhodom apostolom obljubil Tolažnika Sv. Duha, Svojega nebeskega naslednika, ki bo apostole (in vernike) poučil, vodil in čeval. Hkrati je Učenik svojim učencem napovedal boj in kruto preganjanje s strani nasprotnikov. Ta napoved se je kasneje s tem dokazal, da je bil vsevedni Bog, nezmisljivi Učenik in Prerok. — Nato je povedal razlog apostolskega preganjanja: vzrok nasprotovanja bo nevednost preganjalcev, nerazumljiva zaslepljenost vseh tistih mogotcev, ki očitnim božjim dokazom niso hoteli verjeti. Tako daleč bodo zaslepljeni tisti preganjalci, da bodo celo umore in najhujše zločine opravičevali in jih smatrali za dobra dela. Zdi se, da ta logika in to mišljenje nikoli ne preneha. Preganjalci vere in Boga so v bistvu vedno enaki. Ali si z Bogom, in sicer v celoti, ali pa proti Njemu. Tretje poti ni. Kdor ni z Bogom, je proti Njemu.

Trpke so Jezusove besede: »Niso spoznali ne Očeta ne mene.« Niso

spoznali Boga ne Njegovega Sina, ker niso hoteli. Niso jih priznali. Dana jim je bila možnost, ponujena jim je bila milost, mogli bi imeti vero, a so vse skupaj odklonili in zavrgli. Na njihovih dušah je ležal težek zločin. — Se danes je polno ljudi, ki Zveličarja ne poznajo in ne priznajo. Kako žalostna in pomilovanja vredna bitja so take osebe! Pomnimo, da ni važnejše in potrebnije stvari, kot je vera v Boga in versko življenje. Vedimo tudi to resnico: da so med verskimi nevedneži ne le pogani in brezverci, ampak tudi verski brezbrizneži in mlačneži; vsi tisti, ki imajo vse potrebne vere, verskega znanja, verske globine in velike ljubezni do Boga in do Jezusa Kristusa. — Kolikim ljudem bi mogel ljubezni Zveličar izreči tisti težek očitek: Niste me spoznali! Ne poznate me, ker mi ne služite! Ne poznate me, ker me ne ljubite! Ne poznate me, ker me ne priznavate, ker mi ne služite! Ne poznate me, ker me ne častite! Ne poznate me, ker me zanemarjate! Ne poznate me, ker me z grehi psujete! Ne poznate me, ker kršite mojo postavo, moje zapovedi, dolžno ljubezni do Boga in bližnjega! Ne poznate me, ker me z grehi križate! Ne poznate me, ker ne prihajate k meni v cerkev! Ker ne živite po mojih naukih! Ker ne gojite iskrene ljubezni do Boga, mene in bližnjega! Ne poznate me, ker ne ljubite sv. obhajila! Sv. Hostija, to sem jaz! Ne poznate me, ker ne ljubite svetosti, svetega življenja! Ne poznate me, ker me ne postavljate na prvo mesto, ampak čisto daleč za grešnimi ljudmi in nič vrednimi stvarmi, za vašim ugodjem in koristmi! — Poznamo mi in ljubimo resnično Jezusa? Bolj kot vse drugo tega sveta?!

Beseda sv. očeta

Isti dan, ko je sv. oče sprejel kardinala Višinskega in mu položil kardinalski klobuk na glavo v znamenju kardinalske časti, je izdal tudi encikliko o svetem mučencu Andreju Boboli. Ob sprejemu poljskega kardinala in ostalih poljskih škofov ni sv. oče imel nobenega javnega govora, zato pa je izdal omenjeno encikliko. Gotovo smemo zato imeti to encikliko kot naročilo Pija XII. zvestemu kardinalu Višinskemu, poljskemu episkopatu in vsemu poljskemu ljudstvu. Kaj jim je hotel posebej povedati, je razvidno iz drugega dela enciklike. V prvem delu sv. oče opisuje življenje sv. mučenca, v drugem pa se ustavi ob zgledu, ki ga je dal ta junaški borec Kristusov. Pri tem potoži, kako v mnogih krščanskih deželah peša sv. vera, ker jih je zajel val materializma in verske nevednosti. Drugod pa sv. vero odkrto napadajo, češ da ne odgovarja več zahtevam sodobne znanosti, ki hoče človeka odtegniti Bogu. Resnica je pa ravno obratna, da človek, ki vero izgubi, ne uživa miru in sreče, saj, kjer ni Boga in njegovih postav, tam ni pravega reda in prave sreče zato, ker manjka trdni temelj tako privatnemu življenju kakor tudi javnim uredbam.

Andrej Bobola se je vsega tega zavedal, zato je tako trdno stal v boju za vero. Tako morajo škofje skrbeti tudi sedaj, da ne opesha vero med verniki. Pri tem naj jim pomagajo duhovniki, a tudi dobri in verni laiki. Z zgledom in z govorjeno ter tiskano besedo morajo braniti krščansko resnico povsod. Če morajo pri tem trpeti izgubo zemskih dobrin, naj jih to ne ovira, saj junaško se boriti in trpeti je kristjanov krepkost.

Tu se Pij XII. posebej obrne na poljske škofje in vernike, ki je sv. Andrej Bobola njih poseben kras in ponos. Naj bodo močni v veri in trdni v krščanskem živ-

ljenju, da bo Poljska še naprej zvesta in trdna obramba krščanstva (antemurale christianitatis).

Poljski mučenec sveti Andrej Bobola je dal svoje življenje za Kristusa in Cerkev 16. maja 1657. Tako obhajamo letos tristoletnico njegove mučeniške smrti. Rodil se je leta 1592. v palatinatu Sandomirju, današnjem Sandomierzu v južni Poljski, iz plemiške in pobožne družine. Z devetnajstim letom je stopil v jezuitski red in sicer v Vilni, kjer je njegova družina na novo pozidala noviciat. Po končanih študijah se je z vsoto vsem lotil apostolskega dela, ki ga je stalo mnogo truda, a ki mu je prineslo veliko veselja in nepričakovanega uspeha. Posvetil se je predvsem pridiganju, čemur je ostal zvest do svoje smrti. V Vilni je bil za voditelja raznih kongregacij, v Bokriusku pa nekaj časa za redovniškega predstojnika.

Navdušenje za božje kraljestvo ga je gnalo med ljudstvo. Zato je leta 1636 prišel v pokrajino Pinsk in se tam posvetil oznanjevanju božje besede in edinosti Cerkev med pravoslavnimi. To njegovo navdušenje, združeno s temeljito teološko pripravo, mu je pomagalo do vidnih uspehov in mnogi pravoslavni so prestopili v katoliško Cerkev.

Vse njegovo delo je pa pri nekaterih zagrizenih naletelo na hud odpor. Poleg tega so tudi politične razmere in politične spletke ovirale mirni potek njegovega dela. Med Poljsko in Moskvo je takrat vladala huda napetost, ki je bila vzrok težkih morij in mučenstev. Kozaki Poljakom niso priznavali in poljski odpor je rodil mlačevanje.

V teh tako težkih razmerah za Poljsko in Cerkev sta našla mučeniško smrt dva svetnika: sveti Jozafat Kunčević leta 1623 in 30 let pozneje sveti Andrej Bobola.

Leta 1657 je skupina Kozakov vdrla v Pinsk, kjer je Bobola prebival. Posrečilo se mu je uiti in skriti v Janowu. A tu so ga Kozaki odkrili in po strašnem mučenju tudi umorili. Ob procesu za svetnika so izjavili, da tako strašnega mučenja v letopisih krščanskih mučencev ne poznajo.

Sveti mučenec si ni pridobil slave samo s svojim delom in junaško smrtjo, ampak, lahko mirno rečemo, tudi s svojim posmrtnim romanjem. Zelo zanimiva je namreč zgodba o njegovem truplu, ki je še vedno dobro ohranjeno.

Po smrti so mučeniškovo truplo prenesli v Pinsk in nato v Polock. Leta 1922. so ga komunisti odnesli v Moskvo in ga izročili zdravniškemu muzeju, kakor da bi šlo za kako mumijo. Iz Moskve so ga z raznimi zvijačami leta 1923. prenesli v Rim, kjer je ostalo do meseca maja leta 1938. V tem letu, torej malo pred začetkom nove svetovne vojne, v kateri je bila Poljska prva žrtev, so truplo svetega Andreja z veličastnimi slovesnostmi prenesli na Poljsko, kjer sedaj počiva v Varšavi in čaka na vstajenje.

L. S.

Molitev sv. očeta za lursko stoletnico

Poslušni tvojemu materinskemu vabilu, o brezmadežna lurska Devica, prihajamo k tvojim nogam pred skromno votlino, kjer si se blagovolila prikazati, da bi pokazala pot molitve in pokore tistim, ki so zašli, in da bi delila čudovite milosti svoje vzvišene dobrote preizkušenim.

Sprejmi, o usmiljena Kraljica, hvalnice in prošnje, ki jih zaupno pošiljajo k tebi ljudstva in narodi v stiskah in grenkih preizkušnjah.

O svetla nebeska Poslanka, z lučjo vere preženi iz razuma temo zmote. O Roža skrivnostna, potrte duše poživi z nebesko vonjavo upanja. O neizčrpni vir zveličavne vode, suha srca napoji z valom božje ljubezni.

Krepčaj nas v trpljenju, varuj nas v nevarnosti, podpiraj nas v bojih, da bomo mi, tvoji otroci, tako ljubili in služili tvojemu dobremu Jezusu, da bomo vredni večnega veselja pri tebi v nebesih. Amen.

(Kdor moli to molitev pred lursko votlino, prejme 3 leta odpustka)

SV. DOMINIK SAVIO DOMA

Svetniške ostanke sv. Dominika Savija so za en dan ponesli v njegov rojstni kraj Mondoni v škofiji Asti. Iz cerkve Marije Pomočnice v Turinu so relikvije spremljali najvišji predstavniki salezijanskega reda. V rojstnem kraju so s svetnikovo krsto obiskali cerkev in šolo, ki ju je obiskoval v življenju in nazadnje hišo, kjer je umrl. Na trgu pred svetnikovim spomenikom je škof opravil slovesno sveto mašo. Slovesnosti se je udeležilo zelo veliko ljudi.

SV. MAŠA NA VELIKI ČETRTEK

Med duhovniki se je začela pobuda, da bi sveti oče dovolil na veliki četrtek opraviti daritev sv. maše vsem duhovnikom. Doslej so bile vse privatne sv. maše na veliki četrtek prepovedane. Verjetno bo prošnja pri sv. očetu ugodno sprejeta.

VAZEN ZAVOD

V Münchenu na Bavarskem so odprli mednarodni zavod za preučevanje razmerja med prirodoslovnimi znanostmi in vero. Slovesnosti so se udeležili najvišji cerkveni predstavniki in zastopniki raznih univerz. Novi zavod je zelo važen, ker bo potrjeval nauk Cerkev, da med vero in znanostjo ne more biti nasprotja.

NOV NEMSKI POSLANIK PRI SV. STOLICI

Sv. oče je sprejel poverljiva pisma novega nemškega poslanika dr. Rudolfa Strachwitza. Novi zastopnik Zahodne Nemčije pri sv. stolici je katoličan, prejšnji je bil protestant.

10.000 EVANGELIJEV ZA IZSELJENCE

Organizacija italijanske Katoliške akcije za može je darovala 10.000 evangelijev za italijanske izseljence po svetu.

KATOLIŠKE SOLE V HONGKONGU

V Hongkongu obiskuje skoraj 50.000 otrok katoliške šole. Škof v Hongkongu toži, da ima na razpolago premalo duhovnikov. Do tega je prišlo zlasti zato, ker

se je v zadnjih letih zelo povečalo število katoličanov. Da bi vzbudil zanimanje za duhovniške poklice, je posvetil mesec maj temu vprašanju.

FILM O SV. IGNACIJU

Ameriško-španska družba pripravlja film o sv. Ignaciju Lojolskem. Vloga sv. Ignacija bo igral José Ferrer. Kot svetovalec mu bo pomagal nek jezuitski duhovnik.

XVII. ŠPANSKI SOCIALNI TEDEN

Od 10. do 16. junija bodo imeli v Spaniji 17. socialni teden, ki se bo vršil v mestu Pamplona. Razpravljali bodo o mednarodni skupnosti, o krščanstvu v današnjem svetu, o Evratomu in drugih važnih vprašanjih.

ITALIJANSKA KATOLIŠKA AKCIJA

Italijanska Katoliška akcija šteje 3 milijone 251 tisoč članov. Organizacija je najbolj razvita v Vicienzi, kjer ji pripada kar 15 odstotkov prebivalstva. Med akademiki šteje Katoliška akcija 19.000 članov in med učitelji 8.000.

TEDEN SV. PISMA NA PORTUGALSKEM

Od 26. maja do 2. junija imajo na Portugalskem teden sv. pisma. Po vseh cerkvah bodo govorili o važnosti sv. pisma. Katoliška akcija je poskrbela za novo izdajo sv. pisma, ki bo zelo poceni. Člani vseh katoliških organizacij se bodo trudili, da bi sv. pismo razširili po vseh družinah.

PRVIČ JE ODPOVEDALA TOČNOST SV. OČETA

Prvič v življenju sedanjega papeža Pija XII. je odpovedala njegova skrupolozna točnost, s katero vedno pride, kamor je napovedano. V torek 14. maja so verniki čakali do pol ena, da se je končno prikazal sv. oče in jih blagoslovil, namesto ob dvanajsti, kot običajno. Pozneje so izvedeli za vzrok te zakasnitve. Sv. oče se je tisto jutro srečal s poljskim kardinalom Wyszyńskim in njun pogovor se je zavlekel več, kot je bilo predvideno.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

LOJZE GROZDE

Nepričakovano mi je prišla v roke lepa nemška knjiga s kratkimi življenjepisi svetnikov. Vsaj tak je naslov. Četrta izdaja je iz leta 1955.

Avgsburški škof pripominja v uvodni besedi, da niso v knjigi »kratki življenjepisi samo svetnikov, ampak tudi velikih mož in žena, ki so se znali v hoji za Kristusom povzpeti do prave višine. Ti kratki spisi razveseljujejo vsak svojo višinsko stezo, po kateri je šel človek, ki je ljubil Kristusa, in ki je šel po tej poti z močjo in milostjo ter s pogumom in odločno zvestobo.«

Skoraj svojim očem nisem mogel verjeti, ko sem na strani 8. januarja zagledal kratak oris življenja in mučenstva našega rojaka Lojzeta Grozdet. Tega mladeniča stavijo Nemci svojim bralcem za vzgled

junaškega in še vedno živega krščanstva! Lojze Grozde se je rodil 27. maja 1923. Kot študent, ki je hrepenel po mašniškem poklicu, so ga komunisti umorili 1. januarja leta 1943. Še isti dan zjutraj je prejel sveto obhajilo. 23. februarja 1943 so otroci našli v gozdu njegovo truplo, ki je kazalo znake nečloveškega mučenja.

Kdaj bodo ti junaki govorili tudi vsem našim rojakom in ne samo nemškim bralcem?

Lojze

USPEH JUGOSLOV. VIOLINISTA NA FESTIVALU PESMI V NEAPLJU

Na petem festivalu pesmi v Neaplju, ki je zaradi tehničnih zaprek, prepovedi in omejitve večerov, pesni in orkestralnih skupin, grozil s polomom, je jugoslov. violinist Aleš Tomaž Saša s svojimi sijajnim nastopom tako navdušil občinstvo, da je

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Civilni zakon

Kaj je civilni zakon in kakšne posledice doprinese v verskem in družabnem oziru? Bralka iz D.

Odkar se je razvila moderna država, ki je v preteklem stoletju proglasila svojo ločitev od Cerkev, se je uveljavil tako zvani civilni zakon ali civilna poroka. To je izjava, ki jo dva državljana, moški in ženska, dasta pred za pooblaščenim državnim uradnikom, ki ju nato vpiše v občinsko knjigo sklenjenih zakonskih zvez. V Italiji je tak pooblaščen uradnik župan. Ta sme sprejemati zakonske izjave, ki se nato vpišejo v seznam civilnih porok. Taka zakonska zveza ima veljavo pred državnimi zakoni ter rodi vse civilne učinke, ki jih predvideva državni zakon. V italijanski republiki so med temi učinki predvsem to, da mož postane glava družini, žena pa prevzame možev priimek; da mora mož skrbeti za vzdrževanje žene, ta pa mora k vzdrževanju družine prispevati po svojih močeh, če mož tega ne zmore; da mora žena slediti možu, kamor bi ta smatral potrebno se preseliti; da se otroci, rojeni iz takega zakona, smatrajo pred državo za zakonske; nosijo torej očetov priimek in za starši tudi dedujejo. Ker italijanska zakonodaja ne pozna razpoko, so tudi take samo civilne poroke praktično nerazvezljive, ker se v Italiji dva ne moreta več poročiti, čeprav sta samo civilno poročena.

Cerkev pa smatra take samo civilne poroke za ničeve, kajti po nauku Cerkev med krščnimi ne more biti veljavne zakonske pogodbe, ki ne bi s tem bila že zakrament. (Kan. 1012). Nadalje je Cerkev določila, kako naj se zakonska zveza sklene. O tem govori kanon 1094, ki pravi: »Veljavni so le tisti zakoni, ki se sklepajo pred župnikom ali pred krajevnim ordinarijem (škofom) ali pred duhovnikom, ki ga je eden od njiju pooblastil, in vsaj pred dvema pričama.« Zakon, ki bi bil drugače sklenjen, je za Cerkev neveljaven. To velja tudi za tako zvane civilne zakone. Ti so torej za katol. Cerkev brez vsake veljave in dva, ki tak zakon skleneta, sta v očeh sv. Cerkev kakor dva prileznika in ju zato Cerkev mora smatrati kot javna grešnika. Otroci, rojeni iz takega zakona, so za Cerkev nezakonski.

V družabnem oziru so samo civilni zakoni velika kuga, ki ruši med ljudmi versko življenje zlasti pri nas, kjer je cerkvena zakonska zveza tudi državno pravno veljavna in ni prav nobenih ovir a sklepanje cerkvenega zakona. Zato pri nas tem bolj drži načelo, da je treba dva, ki skleneta samo civilni zakon, smatrati za prileznika in javna grešnika, saj se to redno dogaja le iz odkritega prezira do Cerkev in njenih predpisov.

R A Z N O

VINSKE TRTE — ŽRTEV SOVRASTVA

Alžirski uporniki so v južnem Alžiru uničili na stotine hektarjev vinogradov. Ponoči so z avtomatičnim zagami izpodrezali trte.

CASI SE SPREMINJAJO

Inženir Werner von Braum, ki je iznašel zloglasne rakete V-2, ki so podirale London med vojno, je dobil ameriško odlikovanje za svoje zasluge na znanstvenem polju. Med tem časom si je znanstvenik pridobil ameriško državljanstvo.

CUDEŽNA RESITEV

Dne 16. maja je v bližini New Yorka padel sedemletni deček v globok ozeke vodnjak, ki ga je oče izkopal na dvorišču z namenom, da bi prišel do vode. Takoj so alarmirali ognjegašce, ki so začeli z reševanjem. Reševalna dela pa so bila skoro nemogoča, ker so se peščene plasti v ozkem vodnjaku udirale kakor hitro je kdo poizkušal stopiti vanj. Začeli so kopati stranski jarek, da bi tako prišli do otroka, ki je bil na dnu že zasut pod plastjo peska. 23 ur in 42 minut je trajala obupna borba za rešitev otroka in, ker so bili vsi mnenja, da je že mrtev, je anglikanski pastor ob vходу v jamo izmolil molitve za mrtve. Eden izmed reševalcev Sam Woodson je končno dvignil otroka in opazil, da odpira oči. Takoj so ga prepeljali v bolnico, kjer so mu nudili potrebno pomoč in ga tako rešili smrti.

pozabilo na svoje ogorčenje in enodušno priznalo violinista Saša za rešitelja napolitanskih pesmi. Edino njegova zasluga je, pravijo Neapelci, da je neapeljska pesem »Otožna jesen« prišla na prvo mesto. Mnenje vseh je, da bi jugoslovanski violinist z istim uspehom lahko spremljal katerosibodi pesem programa in žel iste uspehe.

Nikita Hruščeva gospodarske reforme

Kot znano, je Nikita Hruščev predložil zadnjemu zasedanju Vrhovnega sovjeta poseben načrt za reformo sovjetskega gospodarskega ustroja. Ta načrt, ki ga je Vrhovni sovjet z majhnimi popravki sprejel, predvideva temeljito spremembo celotnega ruskega gospodarstva. Predvsem so razbili dosežanje centralistično vodstvo, ki je slonelo na popolni odvisnosti vsega gospodarstva od navodil iz Moskve. Ustanovili so 92 deželnih Gospodarskih svetov, ki bodo od sedaj naprej vodili vse gospodarstvo v svojem dežlovo. Moskva si je pridržala le vodstvo vojne industrije. Od Gospodarskega sveta bodo od sedaj naprej zavisele vse večje industrije na njegovem področju. Le male industrije bodo še naprej zavisele od občin. Premogovniki, predilnice, mehanične delavnice itd. bodo smele končno imeti direktne medsebojne stike in ne več le preko Moskve kot dosedaj. V soglasju z novo reformo so spremenili tudi sestavljanje gospodarskih načrtov. Do sedaj so te načrte ali plane izdelovali v centru v Moskvi ter jih diktirali vsaki posamezni industriji. N. pr. Osrednja komisija za gospodarski plan je za industrijo avtomobilov določila, da mora izdelati toliko in toliko avtomobilov na leto. Ministrstvo za avtomobile je v soglasju s tem izdelalo podrobne načrte za posamezne tovarne, koliko avtomobilov morajo izdelati. Tega so se morali potem vsi držati, sicer jim je šlo za glavo. Jasno je pa, da takih načrtov velikokrat ni bilo mogoče izvesti, ker pri njih sestavljanju niso računali na realne mož-

nosti industrij in tovarn. Zato so največkrat delali le površno in v naglici, da so le dopolnili plan. Zanaprej ne bo več tako. Gospodarske načrte bodo sestavljali od spodaj navzgor. To je, najprej bodo posamezne tovarne predlagale, za koliko računajo, da bodo lahko povečali proizvodnjo v pridobljenem letu ali v prihodnjih petih letih. To bodo predložili pristojnemu deželnemu Gospodarskemu svetu. Ta bo v soglasju s temi predlogi izdelal načrt za svojo deželo in ga poslal vladi v Moskvo. Ta bo potem na podlagi poročil vseh Gospodarskih svetov izdelala končni Gosplan ali gospodarski načrt za vso državo.

S tako decentralizacijo industrij in gospodarstva upajo Sovjeti, da bodo odpomogli težkemu in nevarnemu stanju, v katero so zašli z dosedanjim načinom gospodarjenja. Saj je bila večkrat taka zmešnjava, da se niso več znašli. Hruščev je n. pr. dokazal, da je moralo pet ministrstev v Moskvi dati svoj pri- stanek, če so hoteli popraviti reci- mo streho kaki tovarni nekje v Si- biriji.

Brez dvoma, da nova reforma po- meni precejšen korak k demokrati- zaciji. Ima pa v sebi skrite tudi ne- varnosti za Sovjete. Ali se ne bodo iz gospodarske samostojnosti začele razvijati tudi želje po politični sa- mostojnosti? Stalin je vpeljal svoj centralistični sistem ravno zaradi te nevarnosti. Vendar se zdi, da Sov- jeti niso mogli več naprej v gospo- darstvu in da so se zato odločili za reformo, čeprav se zavedajo nevar- nosti za politično enotnost svoje- ga imperija.

namignil prestrašenim svojim ovčicam, naj zopet stopijo v ospredje, in nadaljeval s sv. daritvijo.

V svojem mnogoletnem dušnopastirskem delovanju sem že marsikaj doživel — tako zaključuje pater svoje poročilo — toda ta dogodek mi ne bo šel zlepa iz spomina.

*

Temu dogodku dodajmo še enega iz Slo- venije.

V kraju N. N. so zelo slovesno, z mu- ziko in številnimi verniki samo civilno po- kopali znanega partijca. Vse oblasti so šle za krsto in veliko ljudstva. —

Po opravljenem civilnem pogrebu je šel na pokopališče domači duhovnik in tam sam zase pokropil grob in zmolił po- grebne molitve. Nekdo ga je videl in začu- den vprašal:

»Kako da ste blagoslovili grob tega par- tijca?«

»Saj se je v bolezi dvakrat dal previ- deti in je krščansko umrl. Toda zaradi družine je pustil, da so ga civilno poko- pali. — Morda je bila to tudi kazen, ker je štiri leta prej za pust kot pustna šema v duhovnika oblečen vodil pustni spre- vod.« je pojasnil duhovnik.

EDINSTVENI KAZNJENCI

Po oprostitvi bivšega hitlerjanskega mi- nistra Walterja Funka, so v zavezniki ječi v Spandanu, ogromni trdnjavi, ki ima prostora za 600 kaznjencev, ostali samo trije kaznjenci: Rudolf Hess, ki ima 63 let, obsojen na dosmrtno ječo, Baldur Von Schirach, ki ima 43 let, in 51-letni Albert Speer, oba obsojena na 20 let ječe. Stiri zasedbene oblasti, ki skrbijo za upravo ječe, so zaskrbljene, ker jih vzdrževalnina ječe za tri same kaznjence stane ogromno denarja. Vsako leto potrosijo namreč za vzdrževalnino 65 milijonov, kar znači, da jih vsak kaznjence stane nad 20 milio- nov. Zaradi tega bodo bržkone tudi te tri »visoke« kaznjence premestili drugam.

PESNIKI V SLUŽBI DIKTATORJA

Egiptovski diktator Nasser je naročil skupini pesnikov zbirko sonetov proti Ei- senhowerjevi doktrini. Razširili jih bodo po arabskem svetu. Očitno jih je Nasser že marsikaj naučil od komunistov.

KORISTNI NAČRTI

Izvedenci angleške mornarice proučujejo, kako bi križarke predelali v velike petro- lejske ladje.

Kratke novice

Z LEDOM SO JO REŠILI

Po 385 dnevih, ki jih je prebivala v bol- niči, se je končno vrnila na svoj dom mlada angleška mati Ellen Moore. Vrnila se je s svojim otrokom, ki ga je srečno porodila po zaslugi izredne pozornosti zdravnikov. Ellen Moore je v maju lan- skega leta postala žrtev cestne nesreče. Na poti v bolnico na zdravniški pregled je padlo nanjo težko deblo in jo močno po- škodovalo na glavi. V bolnici so jo ope- rirali, a zdravniki so izjavili, da jo more rešiti le na najnižjo mogočo stopinjo zni- žana telesna temperatura s pomočjo plošč in mrzlih ventilatorjev. Mlada žena se je dolge mesece, in vedno nezavestna, borila med življenjem in smrtjo, a končno je zmagovala dvojno življenje v njej. Mlada mati je namreč srečno porodila svojega otroka in sedaj je tudi prišla k zavesti in te dni so zdravniki izjavili, da se lah- ko vrne na svoj dom.

»PASA« AZURNE OBALE

Bogataš Aristotele Onassis, grški tovar- nar orožja in lastnik številne trgovske mornarice, je gotovo menil, da bo njegovo ime še bolj zaslovelo, če povabi na večer- jo 22 predstavnikov ameriškega tiska, ki so se udeležili filmskega festivala v Cannesu. Skupaj z dvainvajsetimi časnika- rji je povabil v svoj luksuzni hotel v Montecarlui tudi 15 filmskih igralcev. Tako je upal, da bo zabava uspela. Toda kako se je začudil, ko so začeli prihajati ame- riški časnikarji, a izmed 22 ni bilo niti enega moškega. Edini moški med 37 žen- skami je bil on sam.

NENAVADEN VIR ZASLUŽKA

Joe Wilkins je prejel prvo nagrado za svoj obraz, ki je po mnenju razsodnikov najbolj neumen. Plačali so mu 4 milijone. Mož pa z nagrado ni bil preveč zadovo- ljen. Zvedel je, da je njegovo sliko po- slala razsodišču njegova žena. Wilkins za- teva sedaj 8 milijonov lir odškodnine.

PORABA SLADKORJA

Poraba sladkorja v Italiji po zadnji voj- ni naglo narašča. Takoj po vojni je od- padlo na osebo 7 kg sladkorja, sedaj pa skoraj trikrat toliko (18 kg). Skupno po- rabimo 850 milijonov kg letno. S slad- korno peso je zasajenih 220 tisoč ha zemlje.

DOMISLJAVI EGIPČANI

Nasser bo dal na novih poštah znamkah natisniti sledeče besedilo: »Egipt, grob na- padalec v teku stoletij!«

V Egipt je prišlo do 6.000 vojaških inštruktorjev, ki vežbajo egiptovsko voj- sko.

pravil pustili nekega kaznjence ven. Ni se vrnil. Ne vem, če se je polotil posrečilo, ga zopet prijeti. Tako se je prvi poskus ponesrečil.

Zato bi ne smeli rabiti proti človeku povsod enako mero, marveč ravnati se po človekovem značaju. V zaporih ne dajo vsem kaznjencem obleke enake mere: po telesni velikosti dobijo veliko ali majhno, kakor jim pač pristaja. Tako bi se mo- ralo ravnati z ljudmi: ne človeka po za- konu, ampak zakon obrniti po človeku.

Ko bi se jih dosti ravnalo po zgledu tega sodnika, lahko da bi bilo kaj boljše na svetu.

R.L.

Dve zgodbi iz za železne zaves

V Österr. Klerno-Blatt 13. IV. t. I. pri- poveduje Otto Brandl pod naslovom »Pre- kinjena sv. maša«, sledeči dogodek, ki ga je doživel T. E. v Vzhodni Nemčiji, ki je — kakor znano — pod komunističnim režimom.

Tretjo sv. mašo že daruje T. E. v ubožni zasilni cerkvi nekje v vzhodnem pasu. Peščica starih ljudi in otrok kleči pred siromašnim oltarjem. — Duhovnik se je pravkar obrnil proti ljudstvu, razprostil roke z besedami: »Orate fratres«, kar pre- sekajo svečano tišino ostri strelji in jedko odmevajo po 'cerkvi. Mlad, visokorastel sovjetski stotnik odpadne primitivn cer- kvena vrata in vstopi v svetilišče, medtem ko njegovi vojaki hrupno obklojijo cerkev. Častnik ima proti vsemu pričakovanju simpatičen obraz — popolnoma v nasprot- ju s svojim burnim nastopom. Kljub temu se verniki zmedeno stiskajo v kot.

Mašnik stoji pred oltarjem še vedno v isti drži, z razprostrtimi rokami, obrnjen proti vernikom, kakor bi jih hotel braniti pred napadalci.

Častnik se za hip ustavi, nato jo ubere naravnost proti oltarju, zgrabi patra za rame in ga vleče v zakristijo — hrupno, da so vrata v zakristijo kar zaskripala. Pater je bil prepričan, da je sedaj po njem, si- cer pa — tako si je mislil — enkrat mora štak priti do tega. Pa se je stvar popol-

noma drugače zasukala.

V zakristiji sname oficir svojo vojaško čepico, se vrže pred duhovnika na kolena in ga prosi oduščenja, da je tako trdo ravnal z njim, a da je moral tako postopati — zaradi vojakov, da jih vara. Govoril je kar v dobri nemščini.

Duhovnik je hitro spoznal ves položaj in hotel klečečemu stotniku pomagati, da vstane. Toda častnik tega ni dopustil. »Katoličan sem — je dejal — in bi po toliko letih rad zopet enkrat prejel svete zakramente. Nikjer nimam priložnosti za to, šele sedaj se mi nudi ta-le dramatičen način.«

Iz srea rad — tako je pozneje pripo- vedoval pater — sem mu pomagal, da je opravil sv. spoved, saj je bil nad vse dobro pripravljen. Nato sem mu iz svoje burze, ki jo v teh krajih vedno nosim okrog vratu, kar v zakristiji podelil sveto obhajilo. In tako nihče od vojakov niti slutil ni, kaj se je v onem trenutku odigra- lo v zakristiji.

Po sv. obhajilu mi je oficir poljubil ro- ko, si zopet nadel vojaško čepico in br- zega koraka skozi cerkev odhitel k svoji četi. Pred cerkvijo se je trenutek za tem razleglo kratko, ostro povelje za odhod, začuli so se trdi koraki odhajajočih vo- jakov, nato pa je zopet zavladal mir in tišina. Tudi jaz sem stopil iz zakristije,

Skoraj vsaka pravljica se začne: bilo je nekoč... Morda hoče s tem povedati, da bi se tako lepa zgodba danes ne mogla več prigoditi. Vendar se tudi dandanes zgodi kaj, kar je vredno pristevati k pravi- ljnim slikam.

*

Bil je na Angleškem sodnik. Časopisi niso objavili njegovega imena; iz skrom- nosti ni hotel, da pride njegovo ime v javnost; morda tudi zato, ker njegovo, si- cer lepo dejanje, ni bilo popolnoma v skladu s kazenskim zakonikom in jetniški- mi predpisi.

*

Bil je pa tudi jetnik. Moški, obsojen zaradi goljufije, v zaporu. Tudi njegovo ime je ostalo nepoznano javnosti. Imel je doma ženo in hčerko. Kmalu po moževi aretaciji je žena — protestantinja dosegla ločitev zakona. Obdržala si je hčerko. Pozneje se je odločila, da odpotuje v A- meriko, v Kanado. Zelela je pa, da bi hčerka še enkrat videla očeta pred odho- dom v Kanado. Verjetno, da bi ga potem nikoli več ne videla. Pisala je sodniku za- radi nameravanega obiska, ali bi ga hotel dovoliti.

Mislil je sodnik nekaj časa. Dobro. O- bisk bo dovolil, pa samo pod enim po- gojem. Nič otroka v zapor. Otroci ne sme videti očeta v ječi za železno ograjo, v jetniški obleki s številko.

Ukaže prinesli lepo novo obleko, katero je nosil kaznjence, ko so ga privedli v za- por. Izroči jo možu, naj se preobleče. Da mu listek z naslovom. Naj gre preoblečen v tisto stanovanje, tam ga bo čakala žena s hčerko. Želi, da se potem vrne v zapor. Da mu tudi izpustnico, ter mu reče, z lah- nim poundarkom: Na svidenje!

*

Ko je kaznjence korakal po šumnih prometnih ulicah velikega mesta, se je večkrat ozrl, ali ga ne morda kdo zasle- duje ali opazuje. Ne, nobenega ni bilo. Ustavi se, ko pride pred hišo, katere na- slov je stal na listku. Gre notri. Bilo je lepo stanovanje, gosposko, vendar domače

in prikupljivo. Imelo je dosti knjig. V sprejemni sobi na mizi čaj in pecivo.

Čez nekaj časa pride hčerka z materjo. Čudila se je, da ima oče v mestu tako lepo stanovanje. Tudi potice so boljše od domačih. Oče in hčerka sta preživela sku- paj ves popoldan. Zvečer jo oče spremlja na postajo. Odpelje se z materjo v Ame- riko, v Kanado. Imela bo v spominu očeta v lepi obleki, z gosposkim stanovanjem in sladkimi poticami. Da so očetu ob slo- vesu tekla debele solze po licu, tega seve- da ni videla. Tudi ni vedela, da je bila lepa hiša stanovanje sodnikovo.

Kaznjence se je vrnil v zapor, se pre- oblekel v jetniško pisano obleko, s števil- ko. Postal je zopet samo številka, kakor drugi.

Ko se je sodnik drugo jutro vrnil v pi- sarno, so mu povedali, da se je kaznjence že sinoči povrnil v zapor. Sodnik je pri- kimal ter raztresen iskal dalje med papir- ji. Ni vprašal po njem. Vedel je, da se bo vrnil.

*

Nekateri bi pohvalili sodnika, drugi ne. Je bilo njegovo dejanje nasprotno obstoje- čim predpisom? Mogoče da. Lahko, da je bil ta sodnik drugače zelo strog. Strogost mu pa ni branila, biti obenem človekolju- ben. Ni hotel pokazati otroku ječo, rajši je pokazal jetniku prostost. Če bi otrok videl očeta v jetniški obleki, za zamreže- nimi okni, bi ta slika ostala otroku v spominu celo življenje. Na ta način bi bil nedolžni otrok kaznovan z dosmrtno kazni- jo. Tega pa sodnik ni hotel.

*

Dosti se govori in piše o ravnanju z jet- niki po zaporih. Eni so za bolj milo, člo- veško postopanje, drugi za bolj strogo. O- boji imajo prav. Ljudje niso vsi enaki. Enako postopanje lahko enega reši, dru- tega pa pokvari ali uniči. Morali bi pre- študirati vsakega človeka posebej, vsak posameznik je svet zase.

V Milanu so pred par leti napravili po- skus: na dan častno besedo, da se bo po določenem času vrnil, so zaradi važnih o-

Wilhelm Hünermann:

7

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

Duhovnik je molil naprej:

»Sodi me, o Bog, in razsodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo; zlobnega in zvijačnega človeka me reši!«

Ali ne odmeva tukaj jakobinska pesem sovraštva z dneva posvečenja: »Duhovnike na svetilnike!« Ali ne buči vsa pod- lost mlademu duhovniku ob oltarnih stopnicah? Novomašnika se polasča taje strah. Zdi se mu, kot da ga ledena roka grabi za srce. Kako naj se duhovnik brez varstva, čigar edino orožje je božja beseda in ljubezen, ustavlja sveto sovraštva in podlosti, ki ga stiska od vseh strani? Ali ne bodo jutri tudi njega, ko ne bo hotel priseči, sramotili in zasledovali kot njegove uboge sobrate? Kaj pa naj tudi naredi truma izvrženih in zasledovanih proti armadi revolucionarjev?

Nato pa je Peter Coudrin spet zaslišal vesele glasove svojih strežnikov:

»Upaj v Boga, zakaj še ga bom hvalil: moj rešitelj je in moj Bog.«

Tedaj se je novomašnik strumno vzravnal in spet rekel s trdnim glasom, ki je skoraj preglasil bučanje orgel:

»Stopil bom k božjemu oltarju!« In spet se je zaslišal odgovor strežnikov:

»K Bogu, ki razveseljuje mojo mladost.«

Mirno in samozavestno je stopil novomašnik po stopinj-

ski molitvi k oltarni mizi in začel brati vstopni spev. Sveta daritev gre naprej. Sedaj se je duhovnik pri oltarju obrnil in prebral evangelij o dobrem pastirju.

»Dobri pastir da svoje življenje za ovce. Najemnik, ki ni pastir in ovce niso njegove, vidi volka priti in ovce popusti ter zbeži in volk jih pograbi in razkropi.«

V cerkvi je bilo vse tiho, ko je novomašnik resno in slovesno oznanil svete besede. Samo župan, ki je mislil, da mora službo božjo nadzorovati, je nevoljno zakašljaj, ker se mu je zdelo, da ga evangelijske besede zadevajo kot udarci z bičem.

Novomašnik je mirno zaprl sveto knjigo. Nato je izvle- kel listek, katerega mu je bil dal župan v zakristiji.

»Ljubi bratje in sestre! Na ukaz svetne gosposke moram prebrati še neki razglas.« je začel. Ob teh besedah so se vse glave dvignile. »Na ukaz svetne gosposke?« Kaj bo to? Kmet Coudrin je nagubal čelo. Kaj ima župan, ta bedni jakobinec, razglašati tu v božji hiši? Kako se more njegov sin tako ponižati, da uboga župana? Mati pa sploh ni upala pogle- dati svojega sina.

»Danes popoldne ob štirih bo prišel novi župnik, ki je prisegel na ustavo, ter bo v cerkvi dal zakramentalni bla- goslov.«

V cerkvi je mrtvaško tiho. Vse je kot odrevenelo. Kmet Coudrin je bil bled kot smrt. Kmetica je začela potihno jo- kati. Tedaj pa je novomašnik spet povzdignil glas in dodal z ostrimi besedami:

»Pri tem odpadnikovem blagoslovu ne bo ne mojega očeta ne moje matere ne mojih bratov in sester.« Oči sivega očeta so se spet zasvetile v naglem blešku. Priklinal je po- novno in odločno. Nato je stisnil svoji ženi tresoč se roko in iz srea se mu je izvil zdihljaj hvaležnosti. Ljudje v cerkvi

so bili globoko ganjeni in so mrmrali veselo pritrdjevale. Samo župan je odrinil svoj stol, da je zaropotalo, in s trdimi koraki odšel iz cerkve.

Pri oltarju so pa strežniki zvonili k darovanju.

Po sveti maši so Petra Coudrina v zmagoslavnem spre- vodu spremili domov. Nad razstresenimi hišami njegove rojstne vasi je ležal sijaj in tihoata pomladnega jutra.

Popoldne je bila vas Coussay les Bois kot izumrla. No- beden noče videti, kako bo odpadli duhovnik vkorakal v občino. Vse je odšlo v obširne gozdove v okolici. Samo dru- žino Coudrin je držalo veselje dneva doma.

Nenadoma je nekdo odprl vrata in v izbo je brez sape pridrvel majhen strežnik in zaklical:

»Prihajajo! Prihajajo! Iz Chatterault-a prihajajo z za- priseženim. Vodi jih naš župan. In veliko ljudi je zraven, tujih ljudi iz mesta s sulicami, cepci in železnimi drogi. Duhovnika so peljali v župnišče, ker je cerkev zaprta. Sedaj pa prihajajo sem na vaš dom, oče Coudrin!«

Stari kmet je poskočil: »Zapahnite vrata!« je zaklical. Od zunaj se je pa že zaslišalo divjanje revolucionarjev. Te- daj so se pa tudi zaprla mogočna vrata; zapahnili so jih s težkim hrastovim tramom.

Nekaj hipov zatem so zabobneli prvi udarci na vrata. Hlapci so pograbili sekire in cepece, toda glas starega go- spodarja je zagrmel: »Pustite to! Proč z orožjem! Današnji dan je presvet, da bi prelivali kri!«

»Izročite nam duhovnika hujšaka!« je kričala zunaj drhal, ki je hotela zlesti čez zid. Bratje so le s težavo za- držali novomašnika, ki se je hotel predati nahujskani mno- žici.

»Proč moraš!« so silili vanj. »Na skednju lahko skočiš skozi okno in potem čez zid zadaj.«

(Nadaljevanje)

Skupno primorsko romanje v Maria-Zell

Za naše skupno romanje objavljamo sledeča navodila:

1. Vpisovanje se povsod zaključi v torek 11. junija. Začne se lahko prej kakor objavijo krajevni duhovniki. Zaradi novega načina vpisovanja ne bo treba oddati osebne izkaznice.

2. Važno za vpisovanje: na formularju, ki služi za vpis posameznih romarjev ni potreben osebni podpis potnika. Zato lahko posameznik prijavi tudi več oseb. Tega naj se držijo vsi, ki vpisujejo.

3. Poročeni, ki potujejo sami, si morajo pravočasno, to je pred 11. junijem, sami osebno poskrbeti, dovoljenje za izhod iz države. To dovoljenje (atto di consenso) podpiše na anagrafskem uradu št. 26, tisti zakonski, ki ostane doma. Isto mora poskrbeti oče za mladoletnika, ki potuje sam. Vsak romar iz tržaške občine kakor iz goriške, naj si ta dokument poskrbi sam. Odrasli neporočeni tega dovoljenja ne potrebujejo.

Tržaškim mašnim strežnikom

Na dan sv. Alojzija 21. junija se bodo srečali iz Trsta in od Sv. Barbare do Sv. Križa. Imeli bodo svoj stanovski ministrantski kongres. Tako v cerkvi kakor zunaj bo ves dan posvečen našim dečkom, ki zvesto opravljajo svojo službo. Spored srečanja naši strežniki že poznajo. Sedaj jih le opozarjamo, naj se v vsakem kraju dobro pripravljajo na vesel izpit iz ministriranja. Pravimo vesel izpit, ker pač to ni šola, ampak lepo tekmovalstvo med dečki, ki imajo veliko dobre volje! Povsod ste dobili pripravljena vprašanja in sedaj imate dosti časa za dobro pripravo. Zato se dobro učite, ponavljajte, pazite na vsako besedo, sklon, da bo imela izpitna komisija veliko dela, preden odkrije prvega med vami!

Bartoli zmagal

Kot je bilo pričakovati, je v petek spet zasedel tržaški županski stolček dosednji župan ing. Gianni Bartoli. Mestni svet je bil v krizi točno en mesec. Ker so bili izstopili iz občinskega odbora socialdemokrati in republikanci, je podal pred enim mesecem ves občinski odbor z županom vred ostavko. Prvi so začeli delati težave republikanci, ki so hudi nasprotniki kakih učinkovitih gospodarskih reform v Trstu; zlasti se protivijo tržaški prosti coni. Sledili so jim socialdemokrati, ki sanjajo o koaliciji med demokristjani, socialdemokrati, socialisti, republikanci in Narodnim gospodarskim gibanjem (MEN). Tako je prišlo do dvakratnega poizkusa, da bi izvolili novega župana in nov občinski odbor. Drugi poizkus je uspel. Prejšnji odbor je bil trostrankarski, ker so z demokristjani sodelovali socialdemokrati in republikanci. To sodelovanje ni bilo bogve kako plodovito in pristrčno. Sedaj bodo upravljali občino demokristjani sami. Pri glasovanjih sta si stala nasproti Bartoli in socialist Pincherle, ki so ga porivali naprej komunisti. Pri zadnjem glasovanju je dobil 19 glasov, ki so mu jih dali vidaljevski in titovski komunisti, dočim je za Bartolija glasovalo 24 svetovalec. Glasovali so petkrat, trikrat v sredo in dvakrat v petek. Ure med sredo in petkom so bile zelo dramatične, ker so se demokristjani bali, da ne bi s komunisti potegnili socialdemokrati. To pa se ni zgodilo. Tako je prodrli dosednji župan.

V občinski odbor so bili izvoljeni sami demokristjani, med katerimi sta samo dva nova asesorja. Ako bi sodili po petkovih volitvah, bi mogli reči, da bo novi odbor mogel vladati le s pomočjo skrajne desnice.

Novosti na velesejmu

Za letošnji VIII. mednarodni tržaški velesejem vlada že sedaj veliko zanimanja. Uprava tržaškega velesejma je že izdala poročilo o pomembnejših manifestacijah za časa velesejma. Ker bo letos lesna industrija mnogo bolj zastopana kot pa prejšnja leta, bodo lesni paviljoni premeštili v večje poslopje. V lesni industriji bodo razstavljali Avstrija, Jugoslavija ter Ital. ministrstvo za kmetijstvo. Prav tako predvidevajo tudi mnogo večjo udeležbo ladjedelniške industrije. Poleg tržaških bodo sodelovala tudi vsa ostala velika ladjedelniška podjetja Italije, Nemčije in Avstrije. Tako bodo med drugim razstavili tudi del ladijske krme, ki bo 25 metrov visok in težak 25 ton, ter ladijski vijak s premerom 5 metrov, vlit iz enega same-

4. Nekateri vprašujete za vmesne postaje v Avstriji. Po eno uro se bomo ustavili v sledečih krajih: Gospa Sveta, Bruck, Gracze, St. Andraž in Celovec. Sicer pa bo vsak romar dobil dva tedna pred odhodom točen spored.

5. Vabimo dobra sreča, naj po svoji moči pomagajo, da bodo lahko šli na skupno romanje iz vsakega kraja vsaj nekateri mlajši zaslužni ljudje, ki sami potnih stroškov ne zmorejo.

6. BAZOVCI! S Koroške smo dobili sporočilo, da se pridružijo našemu romanju gospodje, ki so imeli v Bazovici sv. misijon in sicer vsi štirje pridejo. Torej, Bazovci, tudi vi z nami na skupno božjo pot in sicer v večjem številu kakor druga leta!

Vsi, ki smo se za skupno krasno božjo pot že odločili, zelo želimo, da bi se nas tudi letos iz vsakega kraja veliko zbralo v mogočno slovensko zamejsko romanje!

ga kosa. Novost na letošnjem tržaškem velesejmu bodo avstrijski filmi, ki jih bodo predvajali v nemščini v dnevih od 1. do 4. julija. Za ljubitelje cvetlic pa bo brez dvoma prijetno presenečenje razstava rož od 27. junija do 1. julija. Razstava rož, ki jo bo organizirala tržaška trgovska zbornica, bo zavzemala 3.600 kvadratnih metrov prostornine. Pobudo za to razstavo je dalo dejstvo, da Tržačani izmed vseh italijanskih mest pokupijo največ rož. To je brez dvoma za Tržačane častno prvenstvo. Med razstavljalec rož bodo razdelili tudi za poldrugi milijon lir nagrad. Prijavilo se je že veliko število cvetličarjev iz Italije in inozemstva.

Občletnici 24. maja

Za letošnjo občletnico napovedi prve svetovne vojne je obiskalo Trst in bojna polja na Goriškem dva tisoč vojnih invalidov, žrtev prve svetovne vojne. Na trgu Unità pred mestno palačo so prisostvovali vs. maši, ki jo je daroval msgr. Tolentino. Naslednji dan so vojni invalidi obiskali Sredipolje in kostnico na Oslavju pri Gorici.

Natečaj za zaročence

V okviru tržaškega mednarodnega velesejma je uprava lista »Il Piccolo« otvorila letos že tretji natečaj, katerega se lahko udeležijo zaročenci, ki se zaradi slabih gospodarskih razmer ne morejo poročiti. Natečaj »Kronajmo ljubezenski sen« se zaključi dne 15. junija. Do tega dne lahko vsi zainteresirani pošljejo obojestransko podpisano izjavo na upravo lista z natančnim popisom življenja in vzrokov, zaradi katerih se ne morejo poročiti. Razsodišče bo izmed vseh mladih ljudi zbralo dvojico, ki bo najbolj odgovarjala smislu natečaja. Srečna dvojica bo prejela v dar dvanajst bogatih dobikov, med drugim

Novi kroni v stolnici

Ko so v preteklem mesecu decembru okradli goriško stolnico, so odnesli tudi krono milostne podobe svetgorške M. B., ki se časti v tej cerkvi, ter ono Deteta Jezusa. Zdaj je stolni župnik msgr. Velei naročil novi kroni za Marijo in Jezusa. Obe kroni sta lepo umetniško delo italijanskega zlatarja Polita iz Milana. V petek 31. 5. ob sklepu šmarnice se bo izvršil blagoslov novih kron.

Vojaška svečanost v Gorici

Nedeljska vojaška svečanost v Gorici je bila posvečena padlim in še živečim bojevnikom za svobodo. Na trgu Battisti so se zbrale najvišje vojaške oblasti, 114. regiment »Mantova« in godba 13. bataljona karabinerjev. Na posebni tribuni pa so zavzeli prostor goriški prefekt dr. Nitri, zastopnik župana dr. Poterzio, šolski prorektor prof. De Vetta, msgr. Soranzo kot nadškofov zastopnik, predstavniki sodnije, finance, policije, društev in mnogo drugih visokih osebnosti, skupno s svojci padlih in bivšimi bojevniki, ki so pozneje prejeli odlikovanje.

Po lepem govoru polkovnika Borsija so med svoje padlih in bojevnikov razdelili vojaška odlikovanja. Med odlikovalci so tudi nekateri slovenski padli vojniki.

dvosobno stanovanje za dobo enega leta s simbolično najemnino ene lire na mesec, enotedensko ženitovansko potovanje v Meran, 100 tisoč lir nagrade, sobno opremo, tverke Žerjal, poročna prstana, hladilnik, opremo perila in še razne druge lepe dobrote. Srečno izvoljeno dvojico bo predstavil občinstvu televizijski napovedovalec Mike Buongiorno in njegova spremljevalka Edy Campagnoli.

Ta natečaj so letos raztegnili tudi na Goriško pod enakimi pogoji kot za Tržačane. Samo da se v Gorici morajo javiti na poduredništvo »Piccola«, Corso Verdi 30.

Tvegana vožnja

V petek 17. maja so se odpravili trije Tržačani na dolgo pot preko oceana in sicer s komaj 10 tonsko jahto, dolgo 12 metrov. Računajo, da bodo dosegli ameriško obalo v približno 50 dneh. Tam se mislijo pokloniti samemu predsedniku Združenih držav. Mi jim vsekakor želimo srečno pot.

Tržačani so pridni igralci

Po zadnjih statistikah potrosi vsak Tržačan približno 4.000 lir na leto za razne igre, kakor so nogometne stave, totip in loterija. Trst z okolico pa potrosi letno za te igre preko ene milijarde, kar znači, da prekorači Tržaška za 45 od sto povprečni državni potrošek v tem oziru.

Dolinski župan ponovno obsojen

21. maja je bila na prizivnem sodišču v Trstu sodna razprava proti dolinskemu županu Lovrihi, ki je z javnim protestnim govorom motil pogrebni obred v cerkvi 24. oktobra lanskega leta. Zaradi tega je že dobil na kazenskem sodišču en mesec ječe in preklic pogojne kazni (40 dni ječe), zaradi telesnih poškodb, ki jih je povzročil bivši raznašalki »Primorskega dnevnika«. Višje prizivno sodišče je spoznalo župana krivega kaznivega dejanja in ga je obsodilo na isto kazen, skupno 70 dni zapora. Kakor pravijo drugi časopisi je župan Lovriha vložil priziv na kasacijsko sodišče.

K vseh časopisni polemiki, ki jo razpihuje zlasti »Delo« in izjava Komunistične partije Trsta, dodamo samo to: Res je veliko vprašanje, če kaže gnati kakšen hrup za človeka, ki ga volivci v Bregu nikdar ne bi izvolili za župana, če bi o izvolitvi župana neposredno sami odločali! In še večje vprašanje pa je, kako bi se stvar zasukala, če bi na zahtevo advokata prišlo do ponovne sodne razprave v celoti. Konec bi lahko bil...: advokat bi potreboval advokata! Ni namreč neznatna epizoda — kakor pravi »Delo« — incident v dolinski cerkvi! Tega se je dobro zavedal sam župan Lovriha, ko je v cerkvi glasno protestiral, če tudi ga zaradi tega vržejo v ječo do konca življenja — kakor se je dobesedno izrazil. Kdor se razgreva celo za dosmrtno kazen, naj sprejme vsaj trideset dni zapora zaradi nereda v cerkvi in štirideset dni zaradi škode raznašalki »Primorskega dnevnika«!

V vsem ostalem pa rečemo kratko: ne samo tržaški partiji, tudi tržaški katolici izražamo željo, da bi vrhovno kasacijsko sodišče pravično razsodilo!

Pred desetimi dnevi je na vojaškem avtomobilu pribežala iz Jugoslavije v Italijo cela družina, v nedeljo zgodaj zjutraj pa se je skoro isti prizor odigral na bloku pri Rdeči hiši. Skrbno zakrit vojaški »jepec« se je z veliko hitrostjo zagnal preko jugoslovanskega obmejnega bloka, podrl zaščitni drog, spušen čez cesto, in se nato zagnal v italijanskega, ki ga je tudi podrl in se naglo oddaljil po ulici Giustiniani. Presenečeni obmejni stražniki so takoj telefonično obvestili vse cestne postojanke v Gorici in v okolici, a vse brez uspeha. Vojaški »jepec« je neoviran nadaljeval svojo pot.

Šele naslednji dan je policija ubežnika, dva mlada fanta iz Idrije, zasledila v Trstu, kamor sta pribežala in po zaslšanju prosila za politično zatočišče.

Resno pismo goriškega delavca

Goriško tajništvo CISL je prejelo sledeče pismo delavca Alda Tuzzi-ja iz livarne Safog v Stražicah:

»Podpisani izročam svobodnim Sindikatom izkaznico CGIL. Spoznal je, da CGIL ne podpira interesov delavcev in da tudi v naši tovarni njeni aktivisti niso bili zmožni braniti naš položaj. Še več, izkoristili so svoj položaj, da so nas prikazali v slabi luči našim predstojnikom in ravnateljem. Mnogi delavci so že spoznali resnični sistem CGIL in njenih voditeljev, zato

morajo imeti pogum, da to tudi javno priznajo, če hočejo, da bo delavski razred v Italiji vedno močnejši in izven vsake politike. Podpisani prosim za vpis v vaš svobodni sindikat«.

Seja mestnega sveta

Zadnjo sejo goriškega mestnega sveta, v četrtek 16. maja, je v odsotnosti g. župana vodil dr. Poterzio. Najprej se je spomnil pokojnega svetovalec dr. Karla Birse, pohvalil njegovo delo v občinskem svetu ter izrazil svojemu sožalje. V imenu družine in vseh Slovencev se je za izraženo sožalje zahvalil dr. Anton Kacin ter v kratkih besedah orisal življenje pokojnega dr. Birse ter njegove zasluge za ljudski blagor.

Na izpraznjeno mesto dr. Karla Birse je potrjen učitelj Albin Suligaj z liste SDZ. Na nadaljnji seji so nato razpravljali o raznih drobnih zadevah.

Stanovanjska kriza se manjša

Na zadnji seji upravnega odbora Zavoda za ljudske hiše v Gorici (IACP) je predsednik zavoda ing. Caccese prikazal program gradenj, ki so sedaj v teku, in nove pripravljane načrte. V Gorici je trenutno v gradnji 92 stanovanj, v Štandrežu 72, v Trziču 16.

V kratkem pa bodo začeli graditi še nadaljnjih 218 stanovanj, od katerih 110 stanovanj INA-Casa v Štandrežu, 6 v Sovodnjah, 6 v Doberdobu in 6 v Krminu.

Nadalje čakajo na odobritev 104 gradbeni načrti v Gorici, 60 v Trziču in 4 v Krminu. Mnogo pa je načrtov, ki bodo prišli v poštev šele pozneje, med temi je tudi načrt za gradnjo 137 stanovanj v Pevini in nadaljnjih 164 stanovanj na odkup v Gorici.

Ko bodo vsi ti načrti izvedeni, kar pa ne bo še tako kmalu, bi ne smelo biti družine v Gorici, ki bi ne imela svojega dostojnega stanovanja.

V petek popoldne je goriški prefekt dr. Nitri skupno z županom dr. Bernardom obiskal vsa dela, ki so v Gorici in okolici.

Pevma

V soboto dne 25. in v nedeljo dne 26. t. m. smo imeli pri nas kulturno prireditve, ki je nadevse dobro uspela. Dvorana je bila obakrat polna in poslušalci tudi zadovoljni.

Moramo reči, da je to velik napredek pevmskega cerkvenega zbora, ki je to prireditve pripravil. Veliko zaslugu ima pri tem preč. g. župnik, ki je ves potek nadziral in vodil. Za njim gre priznanje g. pevovodji F. Valentiniču, ki se je trudil in žrtvoval, da bi prireditve res lepo uspela. Da je to v polni meri dosegel, nam je dokazal predvsem zbor, ki je odlično odpel vse pesmi in pa odobravanje, ki so ga želi pevec pri občinstvu. Dobro je nastopil tudi mladinski zbor, ki ga je vodil g. F. Valentinič ml. Vsekakor pa lahko rečemo, da so bile vse točke zelo dobro podane in želeli bi, da bi se naša mladina še večkrat pokazala na odru, sebi v čast, nam pa v veselje in ponos.

Rupa

26. maja smo imeli v naši vasi otroški praznik prvega sv. obhajila. Ganljivo in s solzami v očeh od velikega veselja so gledale matere svoje otroke, ko so hiteli Jezusu naproti. Po prejemu prvega sv. obhajila so se otroci Jezusu pristrčno zahvalili z lepimi deklamacijami.

Ostali otroci pa so hoteli pripraviti svojim prijateljem trajen spomin na njihov najlepši dan. Zato so se pripravili, da kot angelčki z Jezuskom v svoji sredi voštijo in obdarijo prvoobhajance. Kratak prizorček otrok je dobro uspel, kar se je videlo na veselih obrazih otrok in mater.

Iskrena zahvala gre našemu preč. g. župniku in vsem, ki so se žrtvovali za to, da je praznik lepo uspel kljub grdemu vremenu.

Očivid M. U.

Doberdob

Razmere zadnjih tednov nas nehoti privedejo do razmišljanja. Huda slana je pustila v nekaterih dolinah pravo zimsko sliko — brez zelenja! Mrzlo vreme teh dni pa še bolj veča skrb kmetovalcev. Strah pred slabim nas uči ponižnosti in potrpežljivosti. — Tudi nereden dotok vode nas veče ne razburja kakor pred časom. Ne kaže drugega kakor potrpežljivo čakati z upanjem, da vsaj poleti ne bomo žejni, če bomo imeli sploh poletje. — Pa tudi z obdobjem se bomo baje morali lepo sprijazniti in skušati pozabiti na morebitne nekdane »grešne želje«, živeti brez taks.

Nova cesta pred karabinerji pa bo sedaj zares urejena. Saj »rulo« dobro masti kraško kamenje. Pa tudi druge občinske poti postajajo boljše z vsakoletnim popraviljem in zlasti z nasajenimi drevesi, ki po večini lepo rastejo.

VABIMO

na

III. KULTURNI VEČER.

ki se bo vršil dne 2. junija 1957 v župnijski dvorani

v DOBERDOBU

Na sporedu je petje, orkester, duo in fisarmonika ter vesela humoreska. Vse točke izvajajo

»VESELI FANTJE« iz Gorice

Začetek točno ob 8h zvečer.

Radio Trst A

Nedelja, 2. junija: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Vera in naš čas. — 12.00 Oddaja za najmlajše — Lida Debelli: »Zgodba o poredni prikapolonici«. — 16.00 Beethoven: Prometejeva bitja. — 17.00 Slovenski zbori. — 18.00 Mendelssohn: Koncert v smolu za violino in orkester op. 64. — 19.15 Trst od 16. stol. do Napoleona. — 20.30 Mozart: Don Juan, opera v 2. dejanjih (1. dej.).

3. junija: 18.00 Shuman: Kneert za čelo in orkester. 19.15 Radijska univerza. — 21.00 Znanost in tehnika. — 21.15 Velika dela slavnih mojstrov. — 21.45 Biografije slovenskih kulturnih revij. — 22.00 Mozart: Don Juan, opera v 2. dej. (2. dej.).

4. junija: 18.00 Bruch: Koncert v g-molu za violino in ork. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.00 Radijski oder: Luigi Bonelli: »Zdravnik bolne gospe«, komedija v 3. dej.

5. junija: 12.00 Iz zgodovine zdravilstva. — 13.30 Prokofiev: Trije stavki iz suite »Scita«. — 18.00 Beethoven: Kvarteti za godala. — 21.00 Obletnica tedna. — 22.00 Italijansko povojno gledališče.

6. junija: 18.00 Čajkovski: Simfonija št. 6 v h-molu. — 19.15 Šola in dom. — 20.50 Wagner: Preludij iz opere »Mojstri pevci Nürmberške«. — 21.00 Dramatizirana zgodba — Mirko Javornik: »Rdeči mak«. — 22.00 Nove knjige in izdaje. — 22.15 Vokalni kvintet.

7. junija: 12.00 O vitaminih. — 18.00 Delius: Koncert za violino in orkester. — 21.00 Prireditve in umetnost v Trstu. — 22.00 Velika arheološka odkritja. — 22.15 Škerjanc: Simfonija št. 5.

8. junija: 16.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 18.30 Glasba za naše malčke. — 20.30 Iz Puccinijevih in Verdievih oper. — 21.00 Teden v Italiji. — 21.15 Operetne melodije.

PROCES MONTESI JE PRISEL DO ZAKLJUČKA

V Benetkah se je dne 27. maja zaključil eden najdaljših in najbolj razprtih procesov zadnjega časa: proces Montesi. Po sedmih urah in pol posvetovanja je sodišče končno izreklo svojo razsodbo. Giampiero Piccioni, Ugo Montagna in Saverio Polito so bili zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni vsake krivde, prav tako tudi vsi drugi številni, obtoženci zamotani v ta proces vsled krivega pričevanja. Sodišče je obsodilo Adriano Bisaccio na deset mesecev zapora zaradi simulacije zločina in na prekinitev izvajanja kazni za dobo petih let.

Po zaključku tega dolgotrajnega procesa je smrt Wilme Montesi slej ko prej zavita v skrivnost in sam Bog ve, če bo kdaj prišla resnica na dan.

OBVESTILA

SKPD iz Števerjana pripravlja za nedeljo 9. junija običajni »Praznik čenjenja«. Natančen spored bo objavljen v prihodnjih številkah.

VPIŠOVANJA ZA ROMANJE V MARIA-ZELL se v Gorici sprejemajo vsak delavnik v dopoldanskih urah do 11. junija na uredništvu »Katol. glasac« in pri fotografu Kleindienstu na Travniku. Optanti naj prinesejo s sabo tudi potrdilo o državljanstvu skupaj z osebno izkaznico. Potrdilo na kolikovanem papirju za sto lir dobijo na občinskem uradu.

UCENCI svetoivanske, barkovljanske, katinarske in rojanske šole vabijo na šolsko Akademijo s peštrnim sporedom, ki bo v soboto 1. junija ob 18. uri na stadionu »l. Maja« pri Sv. Ivanu.

Vstopnice se dobe na omenjenih šolah in 1 uro pred predstavo pri gledališki blagajni.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.